

Svedjerovan i framtiden

För svedjerovan skulle det finnas marknad om man skulle satsa mera på odling, förädling och marknadsföring. Särskilt för ekogårdar skulle den aromrika svedjerovan kunna ha exportmöjligheter både som färsk och förädlad till exempel som rovflingor, rovpiroger (en speciell typ av piroger är mycket vanlig i östra Finland), rivna biffar, sallader och så vidare. Utsäde skulle vara möjligt att förmedla både direkt och via fröaffärer och försäljningen av färska rotfrukter skulle kunna ske över hela landet som torgförsäljning och direkt från odlare till konsumenter samt via handelskedjorna.

Det behövs nya innovativa odlingsväxter vars hela produktions- och marknadsföringsled skulle vara starkt från producent till konsument. De få odlare som funnits har märkt av en ökande efterfrågan.

Att göra svedjerovan känd är en viktig del i SNOC's arbete.

Fakta om rovor allmänt

Rovan är en av de äldsta odlade rotfrukterna på våra breddgrader. Den var troligen vanlig redan på bronsåldern, både här hos oss och runt om i Europa och de centrala och västra delarna av Asien. Rovand och majrova tillhör samma art och skillnaden mellan dem är närmast kulturell. Folket och djuren åt rovor. De växer nästan överallt och ger stor skörd. De varianter av rova som odlats och odlas hos oss kommer norr och österifrån, även om något spår på sydlig invandring också finns.

Faktablad från SNOC:1/2015

Svedjerova

(*Brassica rapa* var. *rapa*)

Gammal rova från Finland. Namnet har den fått för att den ofta odlades efter att marken svedjats. Den trivs i askan som ger den näring och bidrar till att hålla borta många skadliga insekter som ofta angriper kålväxter.

Roten är violett med en ljus undersida. Någon enstaka rot kan dock bli gulvit-grön. Formen är verkligen plattrund, t.o.m. ibland något inbuktad på undersidan. Köttet är helt trådfritt, vitt och saftigt. Svedjerovan är lättodlad och kan givetvis också odlas utan att man måste svedja.

Svedjerovan har i långa tider varit en mycket viktig gröda och används på alla möjliga sätt. Rå, riven eller i bitar, i soppor, i lådor och gratänger, i grytor, skivade och stekta, till gröt och ugnsbakning, syrade, som rotmos.

**Södra Norrlands
OmställningsCentrum**

mötesplats - försäljning - tankesmedja - produktionskök

Adress: Stenbacksv. 5, 826 34 Söderhamn.

E-post: info@ecografica.se, Hemsida: www.snoc.se

Odling och förädling av svedjerova

Den här informationsskriften syftar till att få igång kommersiell odling och marknad för den gamla kulturväxten Svedjerova.

Bevarandet av gamla sorter och lantsorter är viktig för den genetiska mångfalden. Olika slags ursprungsväxter och lantsorter har genom det naturliga urvalet anpassat sig till olika växtplatser som livskraftigare individer. Deras många olika egenskaper som vinterhärdighet och kvalitet är grundläggande för den nordiska produktionen.

Svedjerovan är rovan (*Brassica rapa* subsp. *rapa*)

lantsort, av vilka det finns olika stammar som skiljer sig från varandra när det gäller knölels form och skalets och köttets färg. Den vanliga gulskaliga och gulköttiga svedjerovan är plattrund, en annan gulköttig stam har knölar av vilka en del har gult skal och en del med violetta strimmor. Den gulskaliga och gulköttiga stammen och den rödskaliga plattrunda kallas lantsort. En sällsynt vitköttig svedjerova har ett skal som är vitt eller vitt med violetta strimmor.

E. B. 2176. *Brassica rapa*. Common Turnip.

Syrlig och vitaminrik

Svedjerovans smak är syrlig och fräsch med en viss beskhet. Den har hög vitaminhalt och lågt energiinnehåll. Rovnan har också hög kaliumhalt och den ger inte inte magbesvär lika lätt som kålroten. Också bladen kan mycket väl ätas.

Svedjerovans historia

Rovan härstammar från ett vanligt ogräs, åkerkålen, och klassas till samma växtslag som ryps. Svedjerovan är en mycket gammal odlingsväxt som är känd i Europa sedan för ca 4000 år sedan. Därifrån har den spridit sig österut via Sibirien. Under medeltiden var rovan en viktig mat- och foderväxt i hela Europa. Svedjerovan är vid sidan av kornet den äldsta odlingsväxten. Svedjebruket var under 1500-talet grunden för jordbruket varvid svedjerovan såddes i kanten

av spannmålen eller på egen areal. När potatisen kom på 1700-talet förbjöds svedjebränningen och svedjerovan kom att glömmas bort. På 1980-talet började svedjerovan åter intressera odlare och de ivrigaste påbörjade odlingen i liten skala som grönsaks- och utsädesodling. Efterfrågan på mässor och liknande, där rovan kunde förevisas utan större kostnader, blev större än utbudet och konsumenterna blev något besvikna på situationen. Intresset för odlingen avtog när odlarna blev äldre.

Odlades på svedd mark

Svedjerovan odlades tidigare på mark där det växt blandskog av barr och lövträd, företrädesvis al. Träden högs omkull efter midsommar och och allt brändes efter ett år på stället. När markytan svalnat efter några dagar såddes fröet blandat med sand i den svarta ytan. Efter sådden räfsades ytan.

Odlingsteknik

Svedjerovan är mycket lättodlad och växer snabbt på de flesta jordar. Men i en mullhaltig sandjord med god tillgång på vatten trivs den bäst samt en fuktighetshållande jord med balanserat pH och en jämn tillgång på näring. Helst från kompost eller tidigare grön gödsling. Alltför riklig gödsling i synnerhet med kväve förorsakar en alltför frodig blast och en bitter smak i rovan. Samtidigt kan man få för hög nitrathalt i växten. Såbädden bearbetas före sådden. Med bänkodling skapar man bättre tillväxtbetingelser, men rovan kan också sås på jämnt underlag.

Svedjerovan sås i omgångar från det att jorden reder sig på våren, mellan april-juni. Vid precisionssädd är fröätgången 1 kg/ha. Sådjupe är 0,5 cm. Plantorna gallras 4-6 dygn efter sådden. Som radmellanrum rekommenderas 45 cm och som plantavstånd 2,5-3 cm. Efter sådden breder man ut fiberduk, som förbättrar mikroklimatet och skyddar mot ohyra. I plantstadiet är bevattning viktig.

Rovans värsta skadeinsekter, loppor och kålflugans larver, bekämpas ekologiskt och med fiberduk. Också såningstiden har betydelse vid bekämpningen av skadeinsekterna. Av växtsjukdomarna är klumprotsjukan den besvärligaste. Bekämpningen av ogräsen är viktig i synnerhet i plantstadiet.

